

csomónk K. Kovách Béla ajándéka. A makk dísznőn vagy amint régen nevezték a »makk két szemem« olvasható német felírás szerint pozsonyi kiadás, u. n. német kártya, az egyes színek ugyanolyan ábrázolásával, aminő ma is használatban van. (Lt. sz. 4750). A másik Mergl Jenő ajándéka: tarokk kártya 42 lappal. Az egyik lapon olvasható felirata: Giergl István cs. k. 1-ső szabadalmi kártya gyárából Pesten. Tarokklapjai nagyobbára Pest nevezetesebb épületeit ábrázolják, de vannak köztük vidéki képek is (Lt. sz. 3976). A harmadik csomó kártya Dr. Say Géza adománya. A kártyák hátlapjának felirata szerint: Az elesett hősök özvegyei és árvái javára készült ... Kober Leo népf. főhadnagy rajzai után ... Piatnik Nándor és Fiai cég gyárában. A képeik háborus jelenetek, a háború hadvezéreinek ábrázolásai: a piros király IV. Károly, a piros alsó József főherceg, a tőkalsó Conrád stb. (Lt. sz. 5682.) A negyedik csomó Wolmuth Lajos hadifogoly ajándéka, szibériai hadifogságban használt tarokk kártya. A kártyát a hadifoglyok maguk rajzolták orosz alakokkal, tájképekkel és

hadi tárgyakkal (Lt. sz. 4740). Ide tartozik még egy négy mezőre osztott kártyalap is a tők dísznő, tők hetes, tők nyolcas és tők felső (hármás) figuráival. A rajta és hozzátartozó egyéb papirlapokon látható jelek szerint könyvtáblának lehetett alkatrésze. Az egyik lapon szalagdísz és ezen két számjegy (15) látható. A szalagdísznek csak fele van, a másik hiányzó félen lehetett a két számjegy folytatása, szintén két szám. A négy számjegy együtt tulajdonkép az évszám és így a kártyalap a XVI. századból való. Megfelel ennek a számjegyek stílus (Lt. sz. 8817).

Fejérmegyei leletek. Az O. M. Történeti Múzeum gróf Zichy István által közzétett 1937. évi jelentése szerint Fejér megye területéről a következő tárgyak kerültek a múzeum gyűjteményeibe: a régészeti tárbán Dunapenteleléről borzebet ábrázoló bronztárgy, Mórról római bronzkanál, bronzcsüngő és bronzkarika; a történeti tárbán a székesfehérvári pintér-céh pecsétje 1693-ból, szücs-céh behívó-táblája 1899-ből.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

Meghalt Marosi Arnold.

Szomorú téli reggel volt. Hidegen, fázósan bújt elő a nap a deres szűrkeségből, de nem sokára ismét ködfátyol ereszkedett vérvörös arcára. A cisztercita templom öreg tornyából egyhangú mély kongással szólott Szt. Ignác harangja, s az ódon rendház falán a fagyos reggeli szellő fekete gyászlobogót lengtetett. A gimn. bejáratát fekete draperia borította és odabenn a díszteremben, ahol a múzeumi élet annyi meleg ünnepi aktusa zajlott le, némán, hideg kandaláberek közt ravatalon feküdt egyesületünk és múzeumunk megalapítója: Marosi Arnold.

Váratlanul ért bennünket elköltözése. Senki sem gondolt erre még december 30-án, távolról sem sejtette, hogy

egy rövid hónap múlva árván nézünk magunk elé. — A gyászos esemény lelkünkbe markolt és az egyesület alábbi sorokban értesítette Fejér vármegye és Székesfehérvár közönségét, az országos tudományos és társadalmi egyesületeket nagy veszteségéről.

»A Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeumegyesület Vezetősége mélyen megrendülve, de a Mindenható szent akaratában megnyugodva jelenti, hogy a Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeum megalapítója és igazgatója, a Múzeumegyesület tiszteletbeli elnöke, Marosi Arnold ciszt. r. áldozópap, m. kir. kormányfőtanácsos, a Közgűjtemények Orsz. Főfelügyelőségének, a Műemlékek Orsz. Bizottságának, a Szt. István Akadémia és az Aquinói Szt. Tamás Társaság ren-

des, a Pécs-Baranyamegyei Múzeum-egyesület tiszteleti tagja, a Magy. Ornithologusok Szövetségének Orsz. al-elnöke stb. f. hó 22-én, áldásos és munkás életének 66. évében visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Egyénisége szeretetet sugárzott, tudományos munkássága tekintélyt és megbecsülést szerzett, fáradhatatlan munkakedve és ügyszeretete példaként világított mindnyájunknak. Mint pedagógus a rábizott gyermeklelkek atyai mestere és irányítója; mint tudós a természet nagy világában a végtelen bölcsességű Isten titkos újját kereső ember; mint a múzeum szerelme az őstörténet kódén át csillámló emberi szellem és tudás szorgalmas kutatója; mint magyar ember a szent-istváni hagyományok elvhű harcosa és katonája volt. Halála pótolhatatlan vesztesége múzeumunknak és szűkebb otthonunk tudományos kutatásának.

Temetése f. hó 23-án d. u. 1/2 4 órakor lesz a ciszt. r. gimn. díszterméből.

Székesfehérvár, 1939. január hó 22. Emléke örökké élni fog szívünkben. Legyen Isten a jutalma!

A részvét megnyilatkozása.

Óriási részvét nyilatkozott meg nemcsak a megye és a város részéről, hanem országsszerte hozta a posta a táviratok és levelek özönét jelezvén azt, hogy Marosi Arnold egyénisége kinőtt a vidéki tudományosság körén. Neve mindenfelé ismerős volt, amerre a magyar kultúra harcossai küzdenek a toll és tudomány fegyverével, hogy e téren is bebizonyítsák e kis, de élni-akaró nép fölényét a kéréje mesterélesen teremtett nemzeti államok műveltsége felett. — Részvétét fejezte ki: Hóman Bálint vall. és közoktatásügyi miniszter, gróf Zichy István, a Magyar Tört. Múzeum főigazgatója, Dr. Herczog József, a Nemz. Múzeum Tanácsának elnöke, Dr. Pasteiner Iván, a Közgügyi. orsz. főfelügyelője, Dr. Csánky Dénes, az O. M. Szépművészeti Múzeum főigazgatója, Dr. Szinnyei József, a M. Tud. Akadémia főkönyvtárnoka, Dr. Gerevich Tibor, a Műeml. Orsz. Biz. elnöke, vitéz Dr. Haász Aladár, a V. K. Min. művészeti

ügyosztályának főnöke, Dr. Konkoly Thege M., a Közp. Statiszt. Hiv. elnöke, Dr. Hillebrand Jenő, a Nemz. Múzeum igazgatója, Dr. Bartucz Lajos, a Néprajzi Múz. igazgatója, Dr. Tompa Ferenc, Dr. Banner János egyetemi tanárok, Papp Károly, a Szent István Akadémia titkára, Gróf Merán Fülöp (Csákberény), Dr. Csitáry G. Emil, Szekesfehérvár polgármestere, Leszik Andor, a Borsod-Miskolczi, Csallány Gábor, a Csongrád várm., Dr. Sőregi János, a debreceni, Dr. Vörös Márton a pécsi, Dr. Tragor Ignác, a váci, Kuthy István, a székesfehérvári egyházmegyei múzeum vezetője, Dr. Dornyai Béla, v. múz. igazgató, Dr. Kövess Emil a szfvári Vörösmarty Kör, vitéz Dr. Szarka Géza, a Vörösmarty Irodalmi és Művészeti Társaság, Hoffer Ferenc, a Szfvár és Vidéke Ipartestület, Dr. Kaáli Nagy Marcell, a szfv. rendőrkapitányság, Csaba M. Immaculata, a Ferenc József Nőnevelő, Kapitány Géza, a Középfokú Gazdasági Tanintézet, n. Czike Gábor, a Gyermekvéd. Ipariskola, Benedek Pál, a Téli Gazd. Iskola részéről, a m. kir. 2. honv. vegyesdandár és a 2. csendőrkerület tisztikara, Deáky Lajos ny. urad. főszámvevő, Gerőfy Gyula vez. jegyző, Jankó László ny. tanító int. ig., Paczóna Margit (Bpest), Schwarzbach Flóra zongoraművész, Stréda Antal Nemz. Bank felügyelője, Dr. Say Géza min. oszt. tan., Sigray István (Ágárd), verebi Végh Endre felsőházi tag.

A temetés.

Másfélnapig feküdt ravatalán Marosi Arnold. Jan. 23-án d. u. 1/2 4 órakor rokonai, rendtársai, tisztelői, jóbarátai és tanítványainak szerető körében végezte Shvoy Lajos megyéspüspök nagy papi segédlettel a beszentelési szertartást. Ez alatt a gimn. ének-kar Czigler Ábel tanár vezetésével gyászenéket énekelt, majd megindult a menet. >A ciszt. diákok zenekara Námesy Medárd tanár vezetésével az egyik tanteremben gyászindulót intonált. Ömlöttek ki a hangok a terem nyitott ablakain a menet után, abból a teremből, ahol több évtizeden át oktatta a rábizott gyermeklelkeket szigorúsággal párosult atyai szeretettel,

nagy tudással Isten gyönyörű alkotásának, a természetnek megismerésére, megértésére és a hazai rög szeretetére» — írta a napilapok krónikása. A gyászmenet a múzeum felé vette útját. Marosi Arnold teste ez egyszer nem léphetett be szeretett alkotásába, melynek kapujában *Széchenyi Viktor* főispán búcsúztatta: — »Diákjain kívül a múzeum volt minden gondolata. Tehetsége, hozzáértése és szorgalma építette ki mai alakjában a múzeumot. Szorgalom és tudás azonban nem lett volna elég e munkához. Ehhez lélek kellett, mely lelkesedni tud a nemzet multján s igyekszik azt fáradságos munka árán elélni tární, hogy új erőt, új bizodalmat nyerjen a magyar a látottaktól. Hány ezerszer tetted meg kedves Arnold atyánk, ezt az utat az iskolától a múzeumig! Testedet ezért ide hoztuk onnét, lelkedre azonban továbbra is szükségünk van. Isten veled Arnold atyánk, nyugodjál békében!«

A beszéd után lassan, méltóságteljesen gördült tovább a gyászkocsi és haladt a menet a megyéspüspökkel az élen. Egészen bealkonyodott már, amikor a Szentháromság temető kriptájában pihenőre helyezték. Szürke téli félhomály borult a temető magányára, csak a sír körül imbolyogtak sárga gyertyafények és néma alakok, mint hajdan az őskeresztény egyház temetésén. Szinte túlvilágszerű fénységben törtek elő a gyászének hangjai a hófödte sírok misztikus homályából. Marosi Arnold fáradt teste örökre elpihent immár.

Emlékgyűlés.

Néhány nap mult el a szomorú gyásszertartás után. Kevés idő arra, hogy a lélek kibontakozzék abból a merevségből, amibe a Gondviselés oly hirtelen végzése dermedtette, de az élet folyton rohanó ritmusa nem ismer megállást. Nem szabad passzívtásba süllyednünk, akik itt maradtunk. Marosi Arnold szelleme nem ismert passzívitást, hiszen utolsó pillanatáig a legaktívabb volt egész egyénisége. Átvétel, elszámolás, hivatalos lezárás és felülvizsgálás, az egyesület alapszabályszerű intézkedései után 1939. január 31-én emlékgyűlésre ült össze a

választmány *Széchenyi Viktor* gróf főispán elnöklété mellett. Jelen voltak: Dr. Csitány G. Emil, Dr. Écsedy József alelnökök, Dr. Kepes János ügyvez. alelnök, Dr. Berzsenyi Zoltán, Dr. Barth Rezső, Csikós Andor, Gálos Bernát, Dr. Goschi Péter, Dr. Korniss Elemér, Manger Emil, Marschall Rafael, Márton Jakab, Dr. Mészöly József, Dr. Polgár Iván, Dr. Potyondy Imre, Streit Ferenc, vitéz Dr. Szarka Géza, és Dr. Tarján Pál választmányi tagok.

Az ülésen Dr. Kepes János, korm. főtan., ügyv. alelnök méltatta Marosi Arnold érdemeit »Marosi Arnold neve és emléke az első ezen a nagyon szomorú választmányi ülésünkön.« — Kezdte szavait. — »Szinte elképzelni alig tudjuk, hogy ő köztünk ne lenne, hogy ne üljön évtizedek óta megszkott helyén, hogy ne lássuk robusztus alakát és ne halljuk múzeuma iránt szeretettől átfűtött okos lelkes szavát, alapos gondos, igazgatói jelentéseit.

Valami csodálatos nemes példa maradt utána, mint Istennek egy hozzánk intézett üzenete, mely minden igaz magyar embert mindig vonzanak fog: Rendíthetetlen hazafiúi érzés és és szentistváni hagyományokban gyökerező fajszeretet; a tudós hivatásáról vallott eszmény, mely a kötelességteljesítés tudatából fakadó szabadság gondolatában nyer végső értelmet; az emberi szellem és tudás országtűjén az igazság szüntelen keresése; az Istenbe vetett hitből fakadó alázat; szerzetesi családi életéből kiáradó megelégedettsége és boldogsága; hű és igaz, csak az ember értékét néző barátság.

Ósi keménység, gerinc és makacosság volt, amikor nem egyszer a múzeum keresztjét hordta. Jellemben, szívósságban, harcos akaratban, hatalmas erőtartály, amikor a múzeális kultúra érdekeiről volt szó. Grandiózus útmutató, amikor a múzeum jövő fejlődése felett töprengtünk. Neki a Múzeum egy csodálatos kehely volt, melyet odatartott mindenkinek, hogy abból a nemzeti mult, a nemzeti élet italából hörpintsen, hogy ettől az italtól vérünk forróbban pezsdüljön, erőt, bizalmat merítve minden izmunk megfeszüljön. a szebb magyar jövő ki-

munkálásához, a régi magyar haza fel-
támasztásához.

A régiséges holmik között a leg-
több ember értelmetlenül turkál, reá-
bukik az izléstelen, vagy értéktelen
figurákra, felkapja és kifényesíti a
tetszetős lim-lomot, s rozsdamartan
otthagyja azt, ami igazi drágaság.
Marosi Arnold műértő és tudós volt
az őstörténet birodalmában. Mint va-
lami szentélyben, olyan áhitattal járt
nemes Fejér vármegye és Székesfe-
hérvár királyi város évszázados, vagy
évezredes, pókhálós vagy bemohoso-
dott emlékei között. Takarítgatta, fé-
nyesítgette, napfényre hozta, megra-
gyogtatta és dédelgette és az előke-
rült évszázados érték igézete a lelkére
ült és az ősi holmi felséges néma
nyelvét csodálatos módon megszólal-
tatta és azt megértette.

Az ősi romok azt az érzést váltják
ki a legtöbb emberből, mintha azok
a mi emberi tehetetlenségünk, végzet-
szerűen megbukó akarásunk, és alkotásaink
pusztulásának szimbolumai vol-
nának, mely emberi alkotások, a pusztító
természeti öröklés szemben tehet-
etlenek. A közömbös ember valami
semleges megnyugvással szemléli a
némán szétmáló, enyészetre ítélt kö-
veket. Mintha repkénnyel, mohával be-
futott széteső romok is a lemondás-
ra hajlamos szemlélet bágyságon az-
al köszöntének: morituri te salutant.

Marosi Arnold mást látott a romok-
ban: Az egyetemes élet és a szellem
örökkévalóságának buzogását; az esz-
tétikai szemlélet útján egy darab tör-
ténélmélet; a Kárpátokon átbogó né-
pek között a magyar faj történelmi
folytonosságú imperiuma mellett a
keresztény magyar szellem örökkéva-
lóságát; a szellemi kultúra diadalát,
mely túléli a szétmáló anyagot, mely
munkára lelkesít, új életösztönt vált
ki, s egy új magyar ezredévéhez vezet.

Marosi Arnold emléke ezen múze-
umban örökké fog élni. Az ő emlé-
kéből merítünk erőt jövő munkássá-
gunkhoz. Az ő szellemében kívánjuk
az ő nagy álmát, mely talán nála is
nagyobb volt, a főkéletes fejérvárme-
gyei és székesfehérvári múzeumot
megközelíteni. Az ő emlékére utalva
alázatosan, de bizakodva kérjük Fejér

vármegye és Székesfehérvár nemes
hazafias közönségét, azok tiszteletre-
méltó vezetőit, tegyék meg Marosi
Arnoldnak, hogy ezután is szerezsek,
támogassák, erősítsék múzeumunkat
bölcse tanácsaikkal, fejlesztő gondola-
tokkal, anyagi áldozatokkal. Ha nincs
is testileg köztünk, de a test romjai
fölé kiáradó szelleme ma is eleven
fáklyaként él, mely mindannyiunkat
melegít, s amely a dübörgő magyar
élet útján a helyes irány felé világít.

Nekünk a múzeum drága kodexén
Marosi Arnold neve a legékezebb
iniciale. Ez a múzeum az ő befezett
himnusza és hőskölteménye, melynek
egész életét odaadta és amelyet, min-
denkor az ő emlékének hódolva, az ő
szellemében kívánunk megőrizni, fej-
leszteni, s a jövő magyar nemzedék-
nek átadni. Isten adja, úgy legyen!

Ezután Dr. Ecsedy József alispán
kérve szót, megilletődött szívvel és
nagy szomorúsággal látja, hogy el-
távozott az, aki életét eleme volt a
múzeumnak, aki eleven tanulejtét adta
a szép, a jó és a nemes iránti lelke-
sedésnek és minden nemes munkának.
Kérte a vezetőséget, hogy a legköze-
lebbi ülésre kész tervet dolgozzon
ki Marosi Arnold emlékének a múze-
umban való állandó megőrkítésére.
Egyénisége teremtette meg a múze-
umot, illő tehát, hogy emlékének hódol-
jon az egyesület és a jövő időkre nézve
is fennmaradjon emléke a mult sze-
retettel gyűjtött tárgyai közt. A vá-
lasztmány egyhangúlag hozzájárult és
utasította a vezetőséget, hogy Marosi
Arnold emlékének megőrkítésére vo-
natkozólag tervet dolgozzon ki.

Most Dormúth Árpád, az egyesü-
let titkára, Marosi Arnold szellemi ha-
gyatékaról: múzeumi és tudományos
munkájáról emlékezett meg. »Hagyaték
szállott reánk – mondta – oly ha-
gyaték, melyért Marosi Arnold életét
és egészségét adta oda. Ezt a hagna-
tékot az ő szellemében kell tovább
vezetni, szeretettel, önzetlenül és a
tudomány iránti odaadással és fárad-
hatatlan munkakedvvel.« Betegsége
alatt múzeumi ügyekről beszélgetve
azt mondotta, hogy legnagyobb hálát-
lanság, ha valakinek élete munkáját
halála után lekicsinylik és emlékrabló

kezekkel szétdúlják. Halála előtti nap délelőttjén erre gondolva tett ígéretet neki, amikor erőlködve bár és szagattottan, de teljes szellemi tudatában mondotta: »Vezessétek tovább szeretettel, lelkiismeretesen! Jó kezekben van. Szeresd, ahogy én szerettem!» A egyesület nevében tett ígéretet ekkor Marosi Arnoldnak, hogy a múzeum ügyét úgy fogják vinni, mintha Ő maga vinné, az Ő szelleme, irányítása lesz útmutató a jövőben is. Ez az ígéret köti az egyesületet annál is inkább, mert múzeumunk országos szempontból az elsők, külföldi tudományos szempontból a legjobbak közé tartozik. A tudományosság lehet az egyetlen szempont a jövőben, amely a rendezést befolyásolhatja. Ezt követte Marosi Arnold is, amikor állandóan lépést tartott a tudomány fejlődésével. E mellett az esztétikai külső, a művészi harmonia lehet iránytadó. Szépért rajongó lelkének ez volt másik irányelve. A választmány egyhangúlag hozzájárult a titkár előterjesztéséhez.

Dormúth Árpád a múzeum megbízott igazgatója. A jan. 31-i gyűlés ezután rendes választmányi gyűléssé alakult át. Dormúth Árpád a múzeumi ügykezelés, az irattár, pénztár lezárásáról és átvételéről tette meg jelentését. A választmány minden intézkedést jóváhagyott és megbízta a titkárt a még függőben lévő kérdések elintézésével. Kepes János ügyvez. alelnök indítványára azután a Múzeum-egyesület alapszab. 10. §. értelmében Dormúth Árpád, tanker. tanulmányi felügyelő, gimn. tanárt bízta meg múzeumigazgatói címmel a múzeum ügyvitelének további vezetésével és felterjesztésben kérni fogja a Közigyűjt. Orsz. Főfelügyelősége útján a VKMin. illetve a Nemz. Múzeum Tanácsának végleges megerősítését. Felhatalmazta az új igazgatót a számadások vezetésére, postai küldemények átvételére, az irattár és pecsét őrzésére, tud. és népszerű előadások rendezésére s a Székesfehérvári Szemle szerkesztésére. Ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a felszabaduló titkári tiszteletdíjából évi 240 P-t fordít a múzeumi szolgálat fizetésének javítására

és a maradék 60 P-t az igazgató 800 P tiszteletdíjához csatolja. Dormúth Árpád megköszönte a választmány bizalmát. Úgy érzi, — úgymond — hogy nagy kincset bíztak reá. Igéri, hogy hűséges sáfára lesz a reabizott gyűjteménynek, mint azt kiváló elődjétől és mesterétől látta és tanulta. Amit Marosi Arnold szellemi hagyatékáról mondott, azt meg is akarja valósítani, mert az Ő szelleme él és tovább kell élnie a múzeumban. A választmányi ülés további folyamán Dormúth Árpád bejelentette részvételét Zsindely Ferenc vall. és közközt. államtitkár elnöklété alatt lefolyt és az Orsz. Népművészeti Tanács megalkotását célzó értekezleten, amelyen Latabár Károly iparművész számolt be a fehérmegyei népműv. gyűjtés eredményeiről és annak haziiipari, gazdasági-jelentőségére hívta fel a figyelmet.

Ezután bemutatta a Miskolc—Borsodmegyei múzeum átiratát az az ottani személyi és dologi kiadások elosztásáról. Ez szolgálhat alapul a mi múzeumunk tudományos tisztviselői állásának megszervezésére vonatkozólag, amihez elvben Dr. Csitáry G. Emil polgármester és Dr. Ecsedy József alispán is alkalommal is kifejezték készségüket.

Második választmányi ülésünk 1939. június 19-én folyt le Széchenyi Viktor gróf elnöklété mellett. Jelen voltak Dr. Kaltenecker Viktor, Dr. Kepes János, Márton Jakab, Dr. Mészöly József, Polczér Gyula, Dr. Polgár Iván és Dr. Tarján Pál.

Elnök az ülést megnyitva, örömmel köszöntötte Dormúth Árpád mb. múzeumigazgatót, ki hirtelen bekövetkezett betegsége és súlyos műtéte után ismét egészségesen jelen van és régi erőben vezeti újra múzeumunk és egyesületünk ügyeit.

Dormúth Árpád ezután a tagságban történt változásokról számolt be: Jónás Béla rendőrfőtanácsos, Dr. Imre József főig. szakelőadó, vitéz Pálffy Andor közigazg. bíró és Rábai (Ruff) Béla bankigazgató kilépésüket jelentették.

A folyó ügyek sorában jelentést

tett arról, hogy február hó közepe táján Polgárdi községből egy bronz Mercurius-szobrocskát hoztak megvételre a múzeumba. Minthogy azonban betegsége megakadályozta a személyes megbeszélést, nem sikerült megegyezniök. Kötelességszerűen jelentést tett a M. Tört. Múzeumnak, illetve a Közgy. Orsz. Főfelügyelőségnek, mire a Nemzeti Múzeum részéről Radnóti Aladár dr. kiszállt és a helyszínen meg is vette. Így méltó helyre került, bár nálunk is meg lehetett volna a helye római gyűjteményünkben.

Körbel Henrik cukorgyári igazgató Marosi Arnold iránti kegyeletből megküldte a múzeumnak a nagyhalompusztai ásatás fényképét, ezt bekeregettette és kérte hogy méltó helyre helyezzük el múzeumunkban. A képet megköszönve az irodahelyiségben a gyászszalaggal övezett Zádor-fele rajz és a bekeregetett gyászlap közé, azon a falon helyeztük el, amely előtt annyit dolgozott boldogult igazgatónk.

A Műemlékek Orsz. Bizottságához fordultunk a múzeum középkori kőanyagának teljes átvétele ügyében, amihez elvben hozzá is járultak.

Hóman Bálint vall. és közokt.-ügyi miniszter közbenjárására Erneyi József ny. Nemzeti Múzeumi főigazgatótól fehérvári orvosi céhemlékeket kapott a múzeum; a miniszterium pedig az éremgyűjt. kiegészítésére 22 drb művészi érmet ajándékozott.

Székesfehérvár városa évi 1200 P segélyt utalt ki öt éven keresztül múzeumunknak. Ez a segély 1938. évvel lezárult és az új költségvetésbe már nem vétetett fel. Ezért kérelemmel fordultunk a városhoz, hogy pótlólag vegye bele az 1939. évi költségvetésbe és tovább mindaddig, míg a múzeum ügyének végleges rendezése meg nem történik.

A Közgyűjt. Orsz. Főfelügyelősége közölte, hogy Dormuth Á. múz. igazgatói megerősítését csak a tisztviselői kérdés végleges rendezése kapcsán fogja megegyezni.

A Vall. és Közokt. ü. Minisztérium 1000 P segélyt utalt ki a múzeum könyvtára számára. Minthogy ez az összeg meghaladja szükségleteinket

és néhai Marosi Arnold néprajzi gyűjteményünk berendezésére kérte, azzal a kéréssel fordult az egyesület a VKMin-hoz, hogy azt megoszthassuk 500—500 pengős részekre és e két célra felhasználhassuk. Erre az engedély meg is érkezett. Közben a Közgyűjt. Orsz. Főfelügyelősége úgy intézkedett, hogy az egész összeg a 400 P államsegéllyel együtt ásatásokra fordíttassék. Ezt az ellentmondást úgy hidaltuk át, hogy saját költségvetésünk-ből fordítunk majd kb. 1000 P-t ásatásokra.

Örömmel jelenti, hogy a Vall. és Közokt. ü. Minisztérium 500 P-t utalt ki a Tác-Fővenypusztai római-kori romok biztosítási költségeire. A konzerválást elvégeztük és a fennmaradt pénzt az idei további kutatásra fordítjuk, hogy ezáltal az eddig kétes tudományos problémákat eldönthessük.

A pénztári kiadások tételeit bemutatta választmányi jóváhagyást nyertek.

A múzeumi belső munkálatok ismertetése után bejelentette, hogy az 1939. évi jan. 31-i emlékgyűlés felhatalmazása alapján Marosi Arnold emléket a múzeum első termében gondolná megörökíteni. Márványtábla hirdeténe a múzeum megalapítását, e körül Széchenyi Viktor gróf, Lausmann Gyula dr. és Marosi Arnold képei, illetve domborművű arcképei, esetleg utóbbinak mellszobra volna elhelyezendő. A terem többi részében a múzeumi ásatások képeit vagy más gyűjtemény részt lehetne elhelyezni. A választmány az elgondolást megáévtette és végrehajtását a közgyűlés elé terjeszti.

Közgyűlés. Alapszabályok értelmében 1939. jún. 8-ra hirdetett közgyűlés nem lévén határozatképes az 1939. jún. 19-én tartott vál. ülés után folyt le a f. évi közgyűlés, Széchenyi Viktor gróf elnöklété mellett.

Dormuth Árpád együttes titkári és igazgatói jelentésében Marosi Arnold tudományos, emberi és nemzeti működéséről emlékezett meg. Vázolta a múzeum 1938. évi munkáját, anyagi ügyeit, gyarapodását, a külső és belső munkálatokat és a múzeum látogatottságát.

A gyűjtemények gyarapodása. Könyvtár: gyarapodás 1006 drb, állomány 22694 drb. Régiségárt: gyarapodás 730 drb, állomány 24725 drb. Néprajz: gyarapodás 183 drb, állomány 1367 drb. Természetráj: gyarapodás 2 drb, állomány 7112 drb. Művészet: gyarapodás 18 drb, állomány 777 drb. Összes gyarapodás 1939 drb. Állomány az 1938. év végén 56675 drb.

A múzeum összes látogatóinak száma: 17702 volt. Ezek közül tanuló 8148 volt. Tudományos célból tekintették meg múzeumunkat: ifj. gróf Batthyány Lajos a képtárt, Dr. Dercsényi Dezso románkori köveinket, Dr. Bierbauer Virgil régi fehérvári metszeteinket, Volly István néprajzi anyagunkat, Dr. Nagy Tibor a Tács-Fövenypusztai ásátás anyagát, Dr. Wolf. Kimmig (Trier) bronz és kelta anyagunkat, Dr. Csánky Dénes képtárunkat, Dr. Johann Béla orvostörténeti és gyógyyszerészeti anyagunkat, Dr. Magyary Zoltán néprajzi anyagunkat, Dr. Vajkay Aurél kuruzslószereinket, Dr. Vály Károly néprajzi kiállításunkat, Váry János ősmagyar emlékeinket, Dr. Érich Polaschek (Wien) mitológiai köveinket.

Vendégeink közül meg kell említenünk Dr. Hóman Bálintné, gróf Merán Fülöpöt, Dr. Say Gézát, Dr. K. Bucsovsky a krakkói múzeum igazgatóját, Dr. Szentiványi Gyulát, Dr. Cs. Sebestyén Károlyt a szegedi múzeum igazgatóját, Dr. Lux Kálmánt; Dr. Paulovits Gyula egyet. tanárt, Dr. Bodor Antalt a Falukutató Int. igazgatóját, Dr. Szablya Frischauf János az Orsz. Iparműv. Társulat igazgatóját.

A zárszámadás a következő volt: A törzsvagyon az 1937. évi állapot óta nem változott.

Bevétel: Maradvány, a múlt évi zárszámadáson 1090.77 P, Államsegély 800— P, Városi segély (rendes 1200 P, rendkívüli 100 P) 1300— P, Vármegyei segély 3000— P, Tagdíjak 1422— P, Adományok 150— P, Belépődíjak 526.30 P, Kiadványok 40.04 P, A »Székesfehérvári Szemle« kiadására 647.40 P, Vegyes bevételek 38.60 P, Kamatok 38.72 P. Összesen: 9053.83 P.

Az egyesület vagyoni állása 268.000 korona névértékű kölcsönkötvény, 3 drb. Székesfehérvári és Fejérmegyei Takarékpénztári részvény, 1 drb 10 koronás arany, 334.42 P-ről szóló takarékpénztári betétkönyv és pénztári maradvány a bankszámlákon: 423.— P.

Kiadások: Személyi kiadások: Igazgatói tiszteletdíj 800 P, Titkári tiszteletdíj 300 P, Szolga fizetése (30 P karácsonyi segély) 970 P, Társadalom biztosító 84.31 P, Kereseti adó, szolgáló után 7.20 P, Örökös 100.50 P, Összesen: 2262.01 P.

Dologi kiadások: 1. Gyűjtemények gyarapítása, a) könyvtár 307.86 P, b) régészet 835.21 P, c) éremtár 47.34 P, d) természetráj 18.— P, e) néprajz 859.25 P, f) művészet 30.— P, Összesen: 2097.66 P. 2. Gyűjtemények fenntartása, a) fenntartás, konzerválás 333.80 P, b) berendezés 384.58 P, c) biztosítás 174.71 P, Összesen: 893.09 P. 3. Épületfenntartás, fűtés, világítás, a) építkezés, tatarozás 1459.93 P, b) fűtés 299.75 P, c) világítás 80.85 P, d) vízdíj 332.60 P, e) szemét fuvarozás 50.— P, f) kéményseprés 5.76 P, Összesen: 2228.89 P. 4. Irodai adminisztráció 111.06 P. 5. Posta 93.18 P. 6. »Székesfehérvári Szemle« kiadása 594.06 P. 7. Egyenleg folyószámlán 1938. december 31-én 420.13 P. Egyenleg államsegély számlán 2.87 P. Maradvány házipénztárban 3.22 P. Takarékpénztári betétkönyvön 347.66 P. Összes kiadás: 9053.83 P.

Az egyesület tisztikara három évre: 1939—1941 a következőképp alakult:

Elnök: gr. Széchenyi Viktor ny. főispán, m. kir. titkos tanácsos.

Alélnök: Dr. Csitáry G. Emil polgármester és Dr. Ecsedy József alispán.

Ügyv. elnök: Dr. Kepes János korm. főtanácsos, kir. közjegyző.

Titkár és mb. múzeumigazgató: Dormuth Árpád tanker. tanulm. felügyelő, c. gimn. igazgató.

Ügyész: Dr. Szüts Gedeon várm. tisztí főügyész.

Ellenőr: Manger Emil áll. gimn. tanár.

A választmány az 1939. évre a következőkép alakult: Dr. Balassa Brúnó tanker. kir. főig., Dr. Barth Rezső keresk. isk. igazgató, Dr. Berzsényi Zoltán egészségügyi főtan. kórh. igazg. főorvos., Csikos Andor pénzünt. vezérigazg., Farkas Sándor hely. polgármester, Gálos Bernát ciszt. gimn. igazg., Dr. Goschi Péter áll. gimn. igazg., Dr. Halász Géza várm. főjegyző, Dr. Incze Nándor ügyvéd, Jancsó Sándor városi számv. főnök, Dr. Kaltenecker Viktor felsőházi tag, Karl Ernő gyáros, Dr. Korniss Elemér vm. árvaszéki ülnök, Marschall

Rafael ciszt. r. gimn. tanár, Márton Jakab ny. áll. realisk. tanár, Dr. Méyszöly József egészségügyi főtan., Dr. Polgár Iván ciszt. r. gimn. tanár, Dr. Potyondy Imre pápai protonot. kanonok, Rauscher Béla ny. Máv. igazgató, Sigray István (Agárd) országgyűl. képviselő, Schmidl Ferenc vár. műsz. tanácsos, Streit Ferenc pápai protonot. kanonok, Tarján Pál Nemz. Bank hely. igazg., vitéz dr. Szarka Géza leánygimn. tanár.

Számvizsgáló bizottság: Elnök: Polczer Gyula. Tagjai: Almássy János és Homoki Ferenc.